

REFERAT Psykiatri- og Handicapudvalget 2026-2029 d. 04-03-2026

Mødedato Onsdag d. 04. marts 2026 kl. 16:30

Mødested 2608, Gladsaxeværrelset

Mødedeltagere Mette Eikelund (F), Claus Staal (B), Ricco Clausen (V), Linda Gade (O), Henrik Sørensen (C), Michael Dorph Jensen (Ø), Katrine Skov (A), Calle Greisholm (A), Lise Tønner (L)

Indholdsfortegnelse

Introduktion til magtanvendelsesreglerne og andre indgreb i selvbestemmelsen.....	3
Årsberetning for magtanvendelser i 2025 på Psykiatri- og Handicapudvalgets område.....	5
Introduktion til udfordringerne og udviklingsarbejdet på det specialiserede voksenområde, del 2.....	7
Introduktion til tværsektorielt samarbejde på psykiatri- og socialområdet.....	10
Orientering om puljemidler til økonomisk tilskud til husleje til udsatte borgere.....	12
Mundtlige meddelelser.....	14
Lukket: Mundtlige meddelelser	15
Godkendelse.....	16

Punkt 1: Introduktion til magtanvendelsesreglerne og andre indgreb i selvbestemmelsen

26-3-27.00.00-P22

Indstilling

Social- og Sundhedsforvaltningen forelægger sagen til orientering.

Beslutning

Sagen blev forelagt til orientering.

Gennemgang af sagen

Denne introduktion giver et kort overblik over lovgivning, principper og praksis på magtanvendelsesområdet samt forvaltningens opgaver i relation hertil.

Magtanvendelse som indgreb i selvbestemmelsesretten

Magtanvendelse er et markant indgreb i borgerens ret til at bestemme over eget liv. Indgreb må kun finde sted i helt særlige situationer, hvor mindre indgribende tiltag ikke er tilstrækkelige, og hvor der er risiko for væsentlig skade for borgeren selv eller andre. Balancen mellem selvbestemmelse og omsorgspligt er grundlæggende princip på området.

Lovgrundlag og målgruppe

Reglerne for magtanvendelse fremgår af Servicelovens kapitel 24 og gælder for borgere med betydelig og varig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne på det specialiserede voksenområde og ældreområdet.

Der findes særskilte regler for børn og unge i Voksenansvarsloven, som forvaltes i Børne- og Kulturforvaltningen.

Derudover gælder særlige regler for borgere, der er anbragt med dom.

Grundlæggende principper i lovgivningen

Lovgivningen bygger på tre principper.

- **Mindsteindgrebsprincippet:** Mindst indgribende løsning skal altid vælges.
- **Proportionalitet:** Indgrebet skal stå mål med formålet.
- **Retssikkerhed:** Alle indgreb skal dokumenteres, begrundes, registreres og indberettes. Nogle typer kræver en forudgående afgørelse.

Former for magtanvendelse i praksis

I praksis kan magtanvendelse omfatte både akutte og længerevarende indgreb. De mest anvendte former er fysisk fastholdelse i akutte faresituationer eller ved personlige hygiejnesituationer, brug af personlige alarm- og pejlesystemer, stofselser til kørestol samt særlige døråbnere eller låse.

For borgere anbragt med dom kan reglerne også omfatte rumundersøgelse eller fratagelse af ejendele.

Alle indgreb forudsætter individuel vurdering, dokumentation og løbende opfølgning. Magtanvendelser indgår desuden i vurderingen af, om borgeren har det rette tilbud, og om den iværksatte indsats er tilstrækkelig.

Forvaltningens opgaver og ansvar

Forvaltningens opgaver falder i to hovedspor. Et spor, der omhandler forebyggelse af magtanvendelse ved faglig udvikling, og et spor, der omhandler forvaltningsretlige processer, når der har været foretaget en magtanvendelse. Det forvaltningsretlige spor handler blandt andet om at vurdere om den konkrete magtanvendelse har været lovlig eller ikke lovlig.

Forebyggelse og faglig udvikling indebærer udvikling af pædagogiske og omsorgsmæssige tilgange, kompetenceudvikling i fx low arousal og konfliktnedtrapning samt faglig vejledning til tilbuddene. Det kan også indebære

hjælp til justering af fysiske rammer, organisering og hverdagsrutiner.

Når der er foretaget en magtanvendelse, omhandler de forvaltningsretlige processer korrekt sagsbehandling; herunder at træffe afgørelser, hvor loven kræver det, sikre rettidig indberetning og opfølgning, og at have klare arbejdsgange for dokumentation, klagevejledning samt borger- og pårørendeinddragelse. I den sammenhæng indgår også samarbejde med relevante tilsynsmyndigheder samt indstilling af konkrete sager til Det Socialfaglige Nævn.

Det Socialfaglige Nævn

Det Socialfaglige Nævn blev etableret 01.01.2025 og træffer afgørelser om tre specifikke typer magtanvendelse: 1) situationsbestemt kamerakig, 2) låsning og sikring af skabe og skuffer, 3) adgang til borgeres bolig i botilbud.

Forvaltningen skal indstille sager til nævnet ved behov for disse indgreb.

Årlig beretning til politisk udvalg

Kommunen skal én gang årligt udarbejde en samlet beretning over alle indberettede magtanvendelser. Beretningen fremlægges for Psykiatri- og Handicapudvalget.

Bilag

Som bilag til sagen vedlægges præsentationen ”Introduktion til magtanvendelsesområdet og andre indgreb i selvbestemmelsesretten”, der giver et visuelt overblik over hovedpunkterne samt konkrete eksempler på området.

Bilag

Bilag 1. Præsentation

Bilag 2. Pjece om magtanvendelse

Punkt 2: Årsberetning for magtanvendelser i 2025 på Psykiatri- og Handicapudvalgets område

26-1-27.00.00-P22

Indstilling

Social- og Sundhedsforvaltningen forelægger sagen til orientering.

Beslutning

Sagen blev forelagt til orientering.

Gennemgang af sagen

Resumé

I henhold til lovgivningen skal kommunalbestyrelsen sikre, at der årligt udarbejdes en beretning om anvendelse af Servicelovens bestemmelser om magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten overfor voksne i kommunens tilbud på det specialiserede socialområde.

Årsberetningen viser, at antallet af indberettede magtanvendelser i 2025 ligger lidt højere end i 2024. Årsberetningen for 2025 om anvendelse af magt efter Servicelovens bestemmelser forelægges Psykiatri- og Handicapudvalget til orientering.

Lovgivning om magtanvendelser

Servicelovens regler om magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten bygger på det enkelte menneskes ret til selv at bestemme, uanset om et menneske har nedsat psykisk funktionsevne eller ikke. På det specialiserede socialområde område kan det i særlige tilfælde dog være nødvendigt at foretage indgreb i selvbestemmelsesretten over for borgerne. Det kan være i situationer, hvor borgeren kan udvise personfarlig adfærd eller i situationer, hvor borgeren ikke er i stand til at give et informeret samtykke til en handling, der skal sikre omsorg, værdighed og tryghed for borgeren. Disse indgreb er reguleret i magtanvendelsesreglerne i Lov om social service (Serviceloven) og justeres løbende, senest i januar 2025. Formålet med lovgivningen på området er at begrænse magtanvendelse til det absolut nødvendige.

Behandling af indberettede magtanvendelser

Når et tilbud foretager et indgreb eller ønsker at foretage et indgreb i selvbestemmelsesretten over for en borger, skal tilbuddet indberette eller ansøge om indgrebet skriftligt til borgerens handlekommune. Socialtilsyn Hovedstaden modtager kopi af alle indberetninger.

Alle indgreb vedrørende Gladsaxe-borgere behandles af Social- og Sundhedsforvaltningens fagkonsulenter, uanset om Gladsaxe-borgerne er bosat i et tilbud, der er beliggende i Gladsaxe eller i en anden kommune. Der udarbejdes herefter en skriftlig afgørelse til borgeren.

Antal indberettede magtanvendelser i 2025

Der er i 2025 indberettet 20 pludseligt opstået magtanvendelser. 18 af disse er blevet vurderet som værende tilladte. De 20 indgreb har været foretaget overfor 16 borgere.

To pludseligt opståede magtanvendelser er vurderet som værende ikke-tilladte. Der er i disse to situationer vurderet, at der ikke er afprøvet tilstrækkeligt med andre muligheder, inden det blev besluttet at lave et indgreb i selvbestemmelsesretten.

Når et indgreb finder sted, er det lovpligtigt, at hændelsen drøftes i personalegruppen. Det vil sige, at det også skal drøftes, om man kan handle anderledes i en lignende situation og dermed forsøge at forebygge magtanvendelse. Dette uanset om hændelsen er tilladt eller ikke-tilladt i henhold til lovgivningen. Der er i alle de indberettede episoder sket en drøftelse efterfølgende i personalegruppen, som har til formål at skabe læring og forebyggelse af fremtidige situationer.

Den ene af de ikke-tilladte episoder er sket på et af Gladsaxes egne tilbud og omhandler at skærme andre borgere på forhånd for bekymring om udadrettet adfærd.

Den anden episode er sket på et privat tilbud. Sagen er blevet fulgt op i overensstemmelse med procedurerne for håndtering af magtanvendelser. Borgeren, som magtanvendelsen vedrørte, er ikke længere bosiddende i det pågældende

tilbud og forvaltningen har sikret, at relevante tilsyns- og opfølgingsforanstaltninger er iværksat i den konkrete sag.

Udover de pludseligt opståede magtanvendelser, er der i 2025 ansøgt om og bevilget otte forhåndsgodkendelser. Derudover er der ansøgt Familieretshuset om én flytning uden samtykke. Alle ansøgninger har været for borgere, hvor Gladsaxe er handlekommune. Syv ansøgninger omhandler blød bespænding med hoftesele for afværgelse af fald fra kørestol og en enkelt ansøgning omhandler anvendelse af velfærdsteknologiske løsninger, som dør- og sengesensor. Der henvises til bilag 1 for grafisk overblik over fordelingen.

Fordeling af indberettede sager med pludseligt opståede magtanvendelser i 2025

Antallet af indberettede pludseligt opståede magtanvendelser i 2025, ligger lidt højere end sidste år, med 16 indberetninger i 2024 og 20 indberetninger i 2025. Der er sket et fald i ikke-tilladte magtanvendelser fra fire i 2024 til to indberetninger i 2025. Der henvises til bilag 1 for overblik over fordelingen af magtanvendelsesindberetninger fordelt på tilbud.

Ændring i lovgivningen giver øget fokus

Lovgivningen for anvendelse af magt er blevet ændret i 2024 og igen pr. 01.01 2025, hvilket har afstedkommet et øget fokus på området over en længere periode. Den mindre stigning i antallet af indberettede magtanvendelser kan skyldes en fortsat større opmærksomhed på at få indberettet hændelserne, og på at få indberettet korrekt. Forvaltningen har i den sammenhæng udbudt undervisning i magtanvendelsesreglerne samt lavet videomateriale, der giver let adgang for medarbejderne til at kunne orientere sig i reglerne samt i hvordan der skal dokumenteres og indberettes. Der er et fortsat fokus på at informere medarbejdere og ledere om arbejdsgangene for magtindberetning samt gøre opmærksom på muligheden for faglig sparring med kommunens fagkonsulenter på området. Der er på kommunens egne tilbud fortsat arbejdet med at implementere de pædagogiske metoder Low Arousal og Low Arousal 2, der giver medarbejderne redskaber til forebyggelse af udadrettet adfærd.

Forvaltningen vil i 2026 også have opmærksomhed på anvendelsen af magt i det pædagogiske arbejde i kommunens tilbud på det specialiserede område, og på at nedbringe antallet af magtanvendelser til så lavt et niveau som muligt.

Bilag

Bilag 1: Oversigt over antal magtindberetninger 2017-2025

Punkt 3: Introduktion til udfordringerne og udviklingsarbejdet på det specialiserede voksenområde, del 2

25-3-00.01.00-P35

Indstilling

Social- og Sundhedsforvaltningen forelægger sagen til orientering.

Beslutning

Sagen blev forelagt til orientering.

Gennemgang af sagen

Resumé

Gladsaxe Kommune har siden 2020 oplevet en vækst i udgifterne til det specialiserede voksenområde. I forlængelse af dette har Social- og Sundhedsforvaltningen siden efteråret 2022 gennemført en række analyser og udviklingsinitiativer, som har haft til formål at sikre en faglig og økonomisk bæredygtig udvikling på området. Grundlaget for udviklingsarbejdet er en række pejlemærker vedtaget af det tidligere Psykiatri- og Handicapudvalg, 06.05.2024, punkt 2. Senest har det tidligere Byråd med vedtagelsen af Budget 2026 tillige bestilt en budgetnote, der på tværs af det specialiserede socialområde for børn, unge og voksne skal afdække udviklingen i udgifter, aktivitet og serviceniveau samt komme med forslag til løsninger i forlængelse heraf.

Med denne introduktionssag præsenteres Psykiatri- og Handicapudvalget for udfordringerne og udviklingsinitiativerne på området. For at bryde kompleksiteten ned og sikre plads til politisk dialog vil introduktionen foregå over to udvalgmøder. Udvalget blev 04.02.2026, punkt 3, præsenteret for del 1, hvor målgrupper, kommunens indsatser og udfordringsbilledet på det specialiserede voksenområde blev præsenteret. Ved nærværende møde præsenteres Psykiatri- og Handicapudvalget for del 2, hvor de udviklingsinitiativer, som er sat i værk for at sikre en faglig og økonomisk bæredygtig udvikling på området, vil blive beskrevet. Introduktionen ledsages af en præsentation ved Afdelingschef for Sociale Tilbud og Indsatser Søren Hvid Karsten, jf. bilag 1.

Kort om det specialiserede socialområde for voksne

Det specialiserede socialområde for voksne indbefatter støtte til borgere over 18 år, som har særlige og ofte komplekse behov, der gør det svært at klare sig uden hjælp. Det kan f.eks. være mennesker med psykiske lidelser, udviklingshæmning, misbrugsproblemer eller store sociale udfordringer. Kommunen har ansvar for at tilbyde den rette hjælp, som kan omfatte mange forskellige indsatser alt afhængigt af borgerens støttebehov, det være sig eksempelvis socialpædagogisk støtte i eget hjem, længerevarende eller midlertidige botilbud, dagtilbud eller beskæftigelse med støtte. Målet er at give borgeren mulighed for at leve et så selvstændigt og meningsfuldt liv som muligt.

De fleste af indsatserne til borgerne på området leverer kommunen med afsæt i serviceloven. Nogle af indsatserne leveres af kommunen selv, mens andre købes eksternt hos enten kommunale, regionale eller private aktører. Der er tillige et stærkt fokus på at styrke samarbejdet med civilsamfundet, eksempelvis foreninger, pårørende og lokale fællesskaber, på området.

Aktivitets- og udgiftsudviklingen

I perioden 2019-2024 er udgifterne på det specialiserede voksenområde i Gladsaxe (myndighedsbudgettet til voksne med særlige behov) steget med 45 mio. kr. Regnskabet for 2025 foreligger endnu ikke, men ifølge de foreløbige regnskabsresultater forventes en yderligere vækst fra 2024-2025 på ca. 15-20 mio. kr. (opgjort i 2025-prisniveau). Myndighedsbudgettet til voksne med særlige behov udgør i 2026 godt 381 mio. kr. svarende til 80 procent af Psykiatri- og Handicapudvalgets samlede budget (opgjort eksklusive takstfinansierede tilbud og refusion for særligt dyre enkeltsager).

Figur 1: Samlet myndighedsbudget 2019-2024 (2024 pl)



Kilde: Egne tal og beregninger

Den samlede udgiftsudvikling på tværs af det specialiserede voksenområde er i al væsentlighed drevet af udviklingen på botilbudsområdet. Det gælder i særdeles udviklingen på de længevarende botilbud, men i stigende grad også udviklingen vedrørende midlertidige botilbud. Social- og Sundhedsforvaltningens analyser viser således, at udgiftsudviklingen i perioden 2019-2022 primært var drevet af vækst i antallet af botilbudsbeboere og dermed af stigende aktivitet. I perioden 2022-2024 har udgiftsudviklingen omvendt været drevet af stigende gennemsnitspriser for de længevarende botilbud. Senest ses desuden en vækst i antallet af unge på midlertidige botilbud.

Faktaboks

- Længerevarende botilbud er for borgere som på grund af betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne har behov for omfattende hjælp og derfor ikke kan bo selv.
Botilbuddet bevilges med udgangspunkt i servicelovens §108 (eller som socialpædagogisk støtte efter servicelovens § 85 i en bolig efter almenboliglovens §105)
- Midlertidige botilbud er for borgere med betydelig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer, som har behov for støtte i en afgrænset periode.
Formålet er udvikling, afklaring eller stabilisering, så borgeren på sigt kan klare sig i en mere selvstændig bolig. Botilbuddet bevilges med udgangspunkt i servicelovens §107.

Fire udviklingsspor

Social- og Sundhedsforvaltningen har siden 2023 arbejdet fokuseret med at udvikle og implementere løsninger som er både faglige og økonomisk bæredygtige. Det vil sige løsninger, som både understøtter borgerne i at leve et selvstændigt og meningsfuldt liv; rummer en god faglig kvalitet og samtidig er mere omkostningseffektive.

I forlængelse af dette har forvaltningen konkret arbejdet med fire overordnede udviklingsspor:

- Udvikling af den socialpædagogiske indsats
- Samarbejdsstrukturer og organisering på myndighedsområdet
- Styrket ledelsesinformation og forbedring af styringen
- Boformer og boligkapacitet

Udviklingssporene har tjent som overordnet ramme for udviklingsarbejdet og har rummet en række forskellige indsatser, hvoraf de væsentligste præsenteres nærmere ved dagens møde.

Strategiske pejlemærker for udvikling af det specialiserede voksenområde

Psykiatri- og Handicapudvalget vedtog 06.05.2024, punkt 2 seks strategiske pejlemærker for udvikling af det specialiserede voksenområde, som har bidraget til at sætte retning for udviklingsarbejdet i de fire spor.

De strategiske pejlemærker er:

- Afsæt i borgerens ønsker og drømme: Borgerens ønsker og drømme er selve grundlaget for støtten. Sammen med borgeren omsætter vi deres ønsker og drømme for eget liv til konkrete mål og planer.
- Kommunen er en lille del af borgerens liv: Vi støtter borgeren i at indgå i fællesskaber efter interesse og ressourcer. Vi hjælper med at finde nye veje for deltagelsesmuligheder i lokalsamfundet, frivillige organisationer og andre steder.
- Blik for borgerens ressourcer: Vi tager afsæt i borgerens ressourcer og tror på borgerens udviklingspotentiale. Vi understøtter selvhjulpenhed og gør ofte brug af midlertidige indsatser med afsæt i, at borgeren kan udvikle sig eller komme sig helt.
- Helhedsorienteret indsats: Borgerens liv har mange facetter, og borgeren samarbejder ofte med flere dele af kommunen på samme tid. Vi har fokus på, at kommunens indsatser og støtte skal være sammenhængende og koordinerede.
- Effektiv ressourceanvendelse: Vi sikrer god udnyttelse af kommunens ressourcer gennem anvendelse af egne tilbud og løbende udvikling af vores indsats. Vi følger sammen med borgeren op på, om det vi gør virker og justerer, hvis der er behov for det.
- Pårørende - samarbejde og støtte: Pårørende er en vigtig del af mange borgers liv og derfor en tæt samarbejdspartner for kommunen. Samtidig har vi blik for, at det kan være svært at være pårørende til et menneske, der har det psykisk svært, eller som har behov for omfattende hjælp og støtte gennem hele livet

En national tendens

Udviklingen i Gladsaxe Kommune er ikke unik, men repræsenterer en national tendens, hvor udgifterne på det specialiserede socialområde er i vækst. Trods udviklingen i Gladsaxe de senere år er de gennemsnitlige udgifter pr. indbygger fortsat markant lavere end gennemsnittet på landsplan. Der arbejdes således også fra nationalt hold med en række initiativer, der har til formål at forbedre kommunernes styringsmuligheder på området samt at skabe grundlag for nye, mere forebyggende indsatser.

Disposition for introduktionen i udvalget

Afdelingschef for Sociale Tilbud og Indsatser Søren Hvid Karsten vil på udvalgets møde give en nærmere introduktion til området. Introduktionen vil foregå over to udvalgmøder.

Udvalget blev 04.02.2026 introduceret til:

- Borgerne på området – målgrupper og indsatser
- Aktivitets- og udgiftsudviklingen
- Strategiske pejlemærker for udviklingen af det specialiserede voksenområde

På nærværende udvalgmøde 04.03.2026 vil indledningen særligt vedrøre:

- De fire udviklingsspor, som der er blevet arbejdet med i forlængelse af analyserne
- Konkrete tiltag og indsatser, som er iværksat i de fire udviklingsspor

Relateret behandling

[Psykiatri- og Handicapudvalget 04.02.2026, punkt 3](#)

[Psykiatri- og Handicapudvalget 30.04.2025, punkt 4](#)

[Psykiatri- og Handicapudvalget 06.05.2024, punkt 2](#)

Bilag

Bilag 1: Præsentation af udviklingssporene

Punkt 4: Introduktion til tværsektorielt samarbejde på psykiatri- og socialområdet

26-2-27.00.00-P20

Indstilling

Social- og Sundhedsforvaltningen forelægger sagen til orientering.

Beslutning

Sagen blev forelagt til orientering.

Gennemgang af sagen

Resumé

Psykiatri- og Handicapudvalget får på mødet en introduktion til det tværsektorielle samarbejde på psykiatri- og socialområdet, herunder ansvarsfordelingen mellem regionens behandlingspsykiatri og kommunen i mødet med borgere med psykiske udfordringer.

Oplægget tager udgangspunkt i konkrete eksempler (personaer) og belyser både rammer, indsatser og samarbejdet med borgere og mellem sektorer, herunder kommunens opgaver og handlemuligheder i sager om borgere med psykisk sygdom, der har begået kriminalitet og er dømt af retten til psykiatriske særforanstaltninger i stedet for straf.

Oplæg om introduktion til tværsektorielt samarbejde

Social- og Sundhedsforvaltningen introducerer med denne sag til det tværsektorielle samarbejde på psykiatri- og socialområdet. Oplægget vil både have fokus på samarbejde og sektoransvar mellem regionens behandlingspsykiatri og kommunens indsatser på social- og beskæftigelsesområdet, samt samarbejdet med almen praksis, politiet og kriminalforsorgen. Oplægget er vedlagt i bilag 1.

Med afsæt i forskellige eksempler (personaer), vil chef for Sociale Tilbud og Indsatser Søren Hvid Karsten præsentere udvalget for de overordnede rammer og samarbejdsfora. Herunder også de konkrete indsatser og samarbejde med den enkelte borger samt centrale dilemmaer og gråzoner på område. For borgerne vi møder, er meget forskellige, har behov for forskellige indsatser.

Som en del af oplægget besvares også nedenstående spørgsmål, der er stillet af medlemmer af Psykiatri- og Handicapudvalget, som blandt andet har fokus på borgere med psykisk sygdom, der begår kriminalitet, og som dømmes til en psykiatrisk særforanstaltning.

- Hvordan er myndighedernes ansvar og informationspligt i forbindelse med borgere dømt til psykiatrisk særforanstaltning og er der gråzoner?
- Hvordan er kontakten mellem kriminalforsorgen, politi, regionspsykiatrien, praktiserende læge og andre aktører og kommunen i forhold til forebyggelse, efterværn og ”røde lamper”, når der er tale om borgere dømt til en psykiatrisk særforanstaltning i forbindelse med personfarlig kriminalitet?
- Hvordan arbejder kommunen generelt med opfølgning og risikovurdering af borgere med alvorlig psykisk sygdom, som er eller har været omfattet af psykiatriske særforanstaltninger?
- Bliver kommunen underrettet?, når retten ophæver dommen for en borger, der er dømt en psykiatrisk særforanstaltning?
- Hvem har ansvaret, når en person, der er psykisk syg undlader at tage medicin og personen grundet medicinsvigt bliver til fare for sig selv og andre?
- Hvad er mulighederne for deling af personoplysninger (GDPR) mellem myndigheder i forhold til psykisk syge borgere?
- Har forvaltningen kendskab til motiverende tiltag/indsatser for psykisk syge borgere med begrænset sygdomserkendelse i forhold til opfølgning og støtte til medicinindtag?

Behandlingspsykiatrien og kommunens opgaver, ansvar og samarbejde

Regionen har overordnet set ansvar for behandling af psykisk sygdom. Gladsaxe Kommune hører under optageområdet for Psykiatrisk Center Ballerup, der er en del af Herlev- og Gentofte Hospital. Regionen har ansvaret for udredning,

behandling og opfølgning i psykiatrien både via ambulat behandling og indlæggelser. Regionen varetager også den akutte psykiatriske indsats samt retspsykiatrisk behandling.

Kommunen har overordnet set ansvaret for den sociale og beskæftigelsesrettede indsats. Kommunen skal tilbyde den nødvendige støtte i hverdagen til borgerne med udgangspunkt i borgerens ønsker og med fokus på, at borgeren kan leve et for den enkelte så selvstændigt og meningsfuldt liv som muligt. Det kan bl.a. være socialpædagogisk støtte i hjemmet, udlevering af medicin ordineret af læge, støtte til uddannelse og beskæftigelse, tilbud om samvær og aktiviteter, botilbud og hjælp til økonomi og bolig. Kommunen skal også tilbyde misbrugsbehandling, men for nogle borgere er der også et tilbud om integreret misbrugs- og psykiatrisk behandling, som regionen har ansvaret for.

Kommunen varetager desuden en opsøgende indsats i forhold til borgere, der fx isolerer sig og udviser tegn på bekymrende adfærd og mistrovisel. Det sker blandt andet på baggrund af bekymringshenvendelser fra fx naboer eller familie. Kommunens indsats balancerer mellem borgerens ret til at bestemme over egen tilværelse og en omsorgsforpligtigelse til at handle. Hvis en borger vurderes at være til fare for sig selv eller andre eksempelvis på grund af manglende medicinering, er det en lægefaglig vurdering, om borgeren fx skal indlægges med tvang.

Kommunen skal i samarbejde med regionen sikre, at borgeren får en sammenhængende og koordineret indsats. Samarbejdet med og omkring de enkelte borgere foregår som udgangspunkt efter samtykke og med deltagelse af borgerne blandt andet via tværsektorielle netværksmøder. Efter psykiatriloven er der mulighed for at udveksle oplysninger mellem kommune og region i forbindelse med udskrivelse fra indlæggelse for borgere, der modtager eller bør modtage indsatser fra kommunen efter serviceloven. Det kan ske enten via udskrivningsaftaler, der udarbejdes i samarbejde med borger eller via koordinationsplaner, der giver mulighed for videregivelse af oplysninger, der vurderes nødvendige for borgerens videre forløb, hvis borger ikke vil give samtykke.

Der er også mulighed for at udveksle oplysninger uden samtykke fra borgerne i det lovpligtige PSPK-samarbejde, der er et tværsektorielt samarbejde mellem politi, sociale myndigheder, psykiatri og kriminalforsorgen. Her kan myndighederne drøfte, koordinere og aftale løsninger i vanskelige og komplekse borgersager.

Sektoransvar og samarbejde for borger idømt psykiatrisk særforanstaltning

Det følger af straffeloven, at personer der på gerningstidspunktet for en kriminel handling var utilregnelig på grund af sindssygdom ikke straffes. For at forebygge yderligere kriminalitet kan personen idømmes en psykiatrisk særforanstaltning, som kan være en anbringelsesdom eller en behandlingsdom. Dommen kan både indeholde krav om indlæggelse og ambulat psykiatrisk behandling, afhængig af borgers situation og typen af kriminalitet.

Den behandlingsansvarlige overlæge i psykiatrien har ansvaret for, at vilkårene i dommen overholdes med udgangspunkt i borgers behandlingsplan. Psykiatrien har også ansvaret for opfølgning og koordinering af indsatser samt, at kommunen har de nødvendige informationer i forhold til at tilbyde borgeren relevante indsatser, herunder fx misbrugsbehandling, hvis det er en del af dommen. Det indgår også ofte i dommen, at kriminalforsorgen skal føre tilsyn med de dømte med henblik på at begrænse tilbagefald af kriminalitet.

Når kommunen støtter borgere, der er idømt psykiatrisk særforanstaltning, fx i misbrugsbehandling eller på botilbud, skal medarbejderne være opmærksom på, om der er ændringer i borgers psykiske tilstand, og om borger er kriminalitetstruet og underrette psykiatrien og eventuelt kriminalforsorgen.

Domstolene afgør om en psykiatrisk særforanstaltning skal ophæves eller ændres. I en del situationer informeres kommunen ikke om, at borgers dom ophæves.

Bilag

Bilag 1: Oplæg med introduktion til tværsektorielt samarbejde

Punkt 5: Orientering om puljemidler til økonomisk tilskud til husleje til udsatte borgere

26-16-00.15.00-A21

Indstilling

Social- og Sundhedsforvaltningen forelægger sagen til orientering.

Beslutning

Sagen blev forelagt til orientering.

Gennemgang af sagen

Resumé

Regeringen har i 2026 afsat en national pulje på 15 mio. kr. til midlertidige økonomiske tilskud til husleje for udsatte borgere. Ordningen skal forebygge udsættelser og hjemløshed i en periode, hvor kontanthjælpsreformen har medført bortfald af den tidligere særlige støtte til høje boligudgifter. Gladsaxe Kommune er på baggrund af antallet af hjemløse borgere tildelt 170.347 kr. til formålet og forventer at kunne støtte 8–12 borgere i løbet af året.

Baggrund

Som led i finansloven for 2026 har regeringen etableret en midlertidig ordning, der giver kommunerne mulighed for at yde økonomiske tilskud til husleje. Ordningen gælder kun i 2026 og har hjemmel i Servicelovens kapitel 20.

Formålet er at mindske risikoen for udsættelser og sikre, at særligt udsatte borgere kan beholde eller opnå en bolig.

I 2025 trådte kontanthjælpsreformen i kraft og medførte bl.a. afskaffelse af den særlige støtte til høje boligudgifter for kontanthjælpsmodtagere. Bortfaldet af den særlige støtte har konkret betydet, at flere borgere med lave ydelser står med høje boligudgifter uden mulighed for varig støtte. Det har øget risikoen for udsættelser og hjemløshed, særligt blandt borgere med komplekse sociale udfordringer.

Den midlertidige huslejeordning er derfor indført som en kompensatorisk og afbødende foranstaltning, indtil der foreligger en mere langsigtet national løsning.

På baggrund af VIVEs hjemløsetælling fra 2024 er 37 kommuner tildelt midler. Gladsaxe Kommune, der har 54 registrerede hjemløse, er tildelt 170.347 kr. som en samlet pulje.

Kommunen skal aflægge regnskab til Social- og Boligstyrelsen primo juli 2026 og ultimo december 2026.

Målgruppe

Den overordnede målgruppe er borgere, som:

- er i risiko for udsættelse fra deres lejebolig pga. økonomiske forhold
- ikke kan opnå en lejebolig uden økonomisk støtte

Mere specifikt omfatter målgruppen:

- borgere i risiko for udsættelse som følge af manglende betaling
- borgere, der ikke kan få adgang til boligmarkedet uden støtte
- borgere med komplekse sociale problemstillinger, herunder nuværende eller tidligere hjemløshed
- borgere i en særligt udsat livssituation, hvor en udsættelse vil forværre deres situation væsentligt

Social- og Sundhedsforvaltningen forventer at kunne støtte 8–12 borgere i 2026.

Kriterier for tildeling

Forvaltningen lægger følgende kriterier til grund ved tildeling af midlerne:

1. Boligmuligheder: Borgeren kan ikke anvises til en anden og rimelig bolig, som vedkommende kan betale uden tilskud.
2. Forebyggelse af udsættelse eller adgang til bolig: Tilskuddet vil sikre, at borgeren kan bevare sin nuværende bolig – eller kan opnå en bolig.
3. Fastholdelse af positiv udvikling: Hjælpen vil stabilisere eller forbedre borgerens situation, fx ift. at fastholde udslusning fra hjemløshed.
4. Udsatte borgere med komplekse problemstillinger: Der lægges vægt på særligt sårbare borgere, hvor en udsættelse vil have alvorlige konsekvenser.

Kommunerne har mulighed for at udvide målgruppen, hvis der viser sig at være for få borgere, som falder inden for kriterierne. Social- og Sundhedsforvaltningen vurderer behovet for dette ved regnskabsaflæggelsen i juni 2026.

Særlige opmærksomhedspunkter

- Tilskuddet er midlertidigt og skattefrit.
- Det påvirker hverken offentlig forsørgelse eller boligstøtte.
- Der skal være en forventning om, at borgerens boligsituation bliver mere bæredygtig ved udgangen af 2026 (lavere husleje eller højere indkomst).
- I akutte udsættelsessager kan tilskuddet anvendes uanset denne forventning.
- Alle sager håndteres i tværfagligt samarbejde for at sikre en helhedsorienteret indsats.

Økonomiske konsekvenser

Gladsaxe Kommune har fået tildelt 170.347 kr. som en samlet pulje. Beløbet udbetales i en samlet rate og eventuelle ubrugte midler skal tilbagebetales efter slutregnskabet.

Bilag

Bilag 1: Tilskudsbrev Social- og boligstyrelsen

Punkt 6: Mundtlige meddelelser

25-30-00.22.04-P35

Meddelelse

Ingen.

Punkt 7: Lukket: Mundtlige meddelelser

25-30-00.22.04-P35

Punkt 8: Godkendelse

25-30-00.22.04-P35

Beslutning

Godkendt.